

Suositus 6/2024
Ehdotus A 1971/UHN
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Mietintö vastauksesta suositukseen 6/2024

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 6/2024 koskien kestävä matkailua ja katsoo sen neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 6/2024 ja odottaa kestävä matkailua koskevaa *poliittista dialogia*.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että kehitetään yhteispohjoismainen matkailuelinkeinon puitekehys, jonka avulla mitataan yksittäisten taloudellisten sektorien ympäristövaikutukset erityisesti arktisilla alueilla sekä alueilla, joissa luonto on erityisen haavoittuvaa.

että kartoitetaan matkailusta aiheutuvat ympäristö- ja ilmastovaikutukset Pohjoismaissa puitekehysten avulla.

että laaditaan toimintasuunnitelma matkailun ympäristö- ja ilmastovaikutusten vähentämiseksi Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

Pohjoismaiden ministerineuvosto kiittää Pohjoismaiden neuvostoa kestävästä matkailua koskevasta suosituksesta, jonka painopiste on arktisissa alueissa ja niiden haavoittuvassa luonnossa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston seuraavan strategiakauden (2025–2030) suunnittelussa käydään keskusteluja yksittäisten ministerineuvostojen panostusalueista.

Elinkeinosektorin alaisuudessa laadittavan pohjoismaisen matkailuyhteistyön suunnitelman 2025–2030 tavoitteena on vahvistaa pohjoismaista matkailualan yhteistyötä sekä tukea ja edistää matkailuelinkeinon kasvua alueella. Suomen puheenjohtajakaudella Pohjoismaiden ministerineuvoston elinkeinoministerit sitoutuivat vuonna 2021 rahoittamaan matkailualan toimenpiteitä vähintään 20 miljoonalla kruunulla vuosina 2021–2024. Matkailuyhteistyön suunnitelmassa huomioidaan kestävyys ja siihen liittyen ympäristövaikutukset, kuten hiilidioksidipäästöt, luonnon monimuotoisuuden kohdistuvat uhat sekä resurssien käyttö (erityisesti vesi ja energia). Suunnitelmassa on myös nostettu esiin teknisiä ratkaisuja, jotka voisivat edistää kestävämpää matkailua Pohjolassa. Suunnitelma kannustaa lisäksi pohjoismaisia toimijoita yhteistyöhön alalla sääntelyn ja politiikan parissa tavoitteena suojella luontoa, tukea paikallisyhteisöjä ja suojella kulttuuriperintöä.

Ympäristö- ja ilmastosektorin uusi strategia kattaa useita eri aloja, mutta ei mitään erityisiä tavoitteita matkailualalla. Strategiaan sisältyy kuitenkin useita toimenpiteitä, jotka vaikuttavat jollain tavalla matkailuun. Mukaan on otettu mm. EU:n ennallistamisasetuksen täytäntöönpano sekä biodiversiteettistrategia. Näillä voidaan mahdollisesti kattaa vilkkaat matkailukohteet, jolloin vaikutukset ulottuvat myös matkailualalle. Lisäksi strategiasuunnitelmaan pyritään sisällyttämään pienyhdyksunnat, jolloin se kattaisi arktiset seudut. Toistaiseksi mitään tarkempaa päätöstä ei ole kuitenkaan vielä tehty.

Näin ollen ei ole mitään konkreettisia suunnitelmia selvitysten tekemiseksi tai toimintasuunnitelman laatimiseksi matkailun ympäristö- ja ilmastovaikutuksista erityisesti Pohjolassa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo täten, että suositus on osittain toteutunut.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta toteaa Pohjoismaiden ministerineuvostolta saadun vastauksen perusteella muun muassa, että konkreettisia suunnitelmia matkailun ympäristö- ja ilmastovaikutusten kartoittamiseksi Pohjoismaissa tai niitä koskevan toimintasuunnitelman laatimiseksi ei ole tehty.

Valiokunta viittaa Pohjoismaiden ministerineuvoston raportteihin (2020): *Bæredygtig turisme i Norden* ja 'Visit Finland (2021): *Sustainable Tourism Practices*', jotka korostavat mm. sitä, että matkailulla Pohjoismaissa on sekä myönteisiä että kielteisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia.

Merkittävimpiä vaikutuksia ovat hiilidioksidipäästöt lento- ja automatkoista ja luonnonvarojen ylikulutus. Näiden lisäksi erityisesti lisääntyvä matkailu herkillä luontoalueilla kuten Norjan vuonoilla, Suomen kansallispuistoissa ja Islannin vulkaanisilla alueilla rasittaa ekosysteemejä. Kasvavat matkailijamäärät lisäävät myös jätteen määrää, kuten muovisaastetta, ja jopa Pohjolan kaukaisimmilla alueilla kuten Huippuvuorilla ja Grönlannissa matkailijat jättävät jälkeensä jätteitä, jotka voivat vahingoittaa eläimiä ja ekosysteemejä. Arktisilla alueilla ja muissa herkissä luontoympäristöissä matkailu voi suoraan vahingoittaa luonnon monimuotoisuutta ja maisemaa. Kasvillisuuden tuhoaminen, eläinten häiritseminen ja ekosysteemin heikentyminen ovat usein seurauksia sääntelemättömästä matkailusta. Näiden vaikutusten torjumiseksi monet Pohjoismaat priorisoivat kestävä matkailua, mukaan lukien uusiutuvan energian käyttö, parempi jätteidenkäsittely ja vastuullisten matkustustapojen kuten julkisen liikenteen ja ekomatkailun edistäminen.

Valiokunta korostaa, että on tärkeää seurata matkailun ilmasto- ja ympäristövaikutusten kehitystä tarkkaan, ja sitä varten tarvitaan toimintasuunnitelma tai kohdistettuja toimenpiteitä.

Reykjavíkissa 29. lokakuuta 2024

Tove Elise Madland (A)
Johan Andersson (S)
Karin Gaardsted (S)
Louise Mehnke (S)
Åsa Karlsson (S)
André N. Skjelstad (V)
Christian Friis Bach (V)
Emma Berginger (MP)

Krista Mikkonen (vihr.)
Martin Paasi (kok.)
Teitur Björn Einarsson (Sj.)
Mariane Paviasen (IA)
Steinunn Þóra Árnadóttir (VG)
Angelika Bengtsson (SD)
Staffan Eklöf (SD)
Himanshu Gulati (FrP)

